

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 18SKomp/9/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6124204841
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 11. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Pavol Naď
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:6124204841.1

Uznesenie

Kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky zložený z predsedu JUDr. Pavla Naďa a členov JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., JUDr. Jaroslavy Fúrovej, JUDr. Nory Halmovej, JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD., JUDr. Terézie Mecelovej, Mgr. Michala Novotného (sudca spravodajca) a prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD., v kompetenčnom spore medzi Správnym súdom v Košiciach (sp. zn. 6 S 25/2024) a Mestským súdom Košice (sp. zn. 66 C 10/2024), vo veci žalobkyne: Mestská časť Košice - Sídlisko KVP, IČO: 00 691 089, Trieda KVP 3132/1, Košice, proti žalovanému: Mesto Košice, IČO: 00 691 135, Trieda SNP 48/A, Košice, o zaplatenie 221.042 € takto

rozhodol:

Na prejednanie veci je daná právomoc správneho súdu.

odôvodnenie:

I.

Predmet konania vo veci

1. Žalobkyňa je mestskou časťou žalovaného - mesta Košice. To uznesením mestského zastupiteľstva z 27. apríla 2023 schválilo programový rozpočet mesta na roky 2023 a zároveň schválilo rozdelenie podielu dane z príjmu fyzických osôb, z ktorého žalobkyňa malo pripadnúť 1.449.802 € (z čoho 546.446 € malo byť účelovo viazaných). Žalované mesto od januára do augusta 2023 poukazovalo žalobkyňi približne pomernú časť tejto sumy, od septembra do decembra 2023 jej však previedlo o 221.042 € menej než podľa žalobkyne malo. Preto sa domáhala doplatenia tejto sumy v upomínacom konaní.

2. Okresný súd Banská Bystrica jej vyhovel a vydal platobný rozkaz sp. zn. 25 Up 25/2024. Žalované mesto proti nemu podalo odpor, v ktorom zdôraznilo, že podiel na výnose dane z príjmov fyzických osôb je príjmom mesta Košice, nie mestskej časti. Príjmom mestskej časti sa stane, len ak tak rozhodne mestské zastupiteľstvo v rozpočte, čím však nie je určená splatnosť ani nárok na pomerné poukazovanie (napr. mesačne). Nesúhlasilo tak s tým, že by tieto prostriedky boli „zadržané“. Následne podrobnejšie opísalo dôvod zmeny rozpočtu a finančné problémy obcí a miest. V závere žalované mesto namietlo, že spor nepatrí pred všeobecné súdy, ale do pôsobnosti správneho súdnictva.

II.

Kompetenčný spor

3. Okresný súd Banská Bystrica prípisom zo 14. marca 2024 postúpil vec Mestskému súdu Košice podľa § 10 ods. 3 a § 14 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní; námietkou nedostatku právomoci sa vôbec nezaoberal. Mestský súd však obratom (prípis z 22. marca 2024) postúpil vec Správnemu súdu v Košiciach. Na odôvodnenie odkázal na § 3 ods. 1 a § 6 ods. 1 SSP a dodal, že spor o nevyplatenie prostriedkov z rozpočtu sa týka verejného záujmu, lebo má vplyv na fungovanie samosprávy. Podľa neho tak vzťah nemal súkromnoprávnu povahu, navyše ide o spor dvoch orgánov verejnej moci.

4. Správny súd s postúpením nesúhlasil a podľa § 18 ods. 4 SSP predložil vec kompetenčnému senátu. Podľa neho sa žalobkyňa domáha zaplatenia peňažnej sumy, čo nie je zverené správnym súdom; vzťah medzi nimi má súkromnoprávnu povahu.

III.

Posúdenie vecí kompetenčným senátom

5. Kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky zriadený podľa § 11 CSP prejednal predložený kompetenčný spor ako spor medzi súdmi, v ktorom je sporné, či vec patrí do správneho súdnictva, v zmysle § 8 ods. 1 SSP.

6. Podľa § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Podľa § 4 CSP iné spory a veci prejednávajú a rozhodujú súdy, len ak to ustanovuje zákon. Osobitnou podkategóriou právomoci súdov sú veci, ktoré sú ustanovené v Civilnom mimosporovom poriadku a ktoré podľa jeho § 1 CMP súdy prejednávajú a rozhodujú v civilnom mimosporovom konaní. Podľa § 2 ods. 1 SSP v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Podľa § 6 ods. 1 SSP správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánu verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

7. Kompetenčný senát už vo svojej judikatúre (porov. napr. uznesenia sp. zn. 1 KO 10/2021 alebo 1 SKomp 31/2022) zdôraznil, že pre vymedzenie pojmu súkromnoprávneho sporu a súkromnoprávnej veci v zmysle § 3 CSP je zásadne rozhodujúca príslušná hmotnoprávna úprava právneho vzťahu, z ktorého vznikajú či majú vzniknúť práva alebo povinnosti, ktoré sú predmetom sporu v danej veci (podobne napr. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 KO 3/2019, uverejnené ako judikát R 32/2019, ako aj uznesenia sp. zn. 1 KO 9/2016, 1 KO 41/2017, 1 KO 6/2018, 1 KO 15/2018, 1 KO 17/2018, 1 KO 11/2018, 1 KO 29/2018, 1 KO 7/2019, 1 KO 28/2018, 1 KO 40/2018, 1 KO 9/2019, 1 KO 11/2019, 1 KO 18/2020, 1 KO 9/2020, 1 KO 26/2020 alebo 1 KO 7/2021). Opačný názor, ktorý bol v uzneseniach kompetenčného senátu ojedinele vyslovený a podľa ktorého by pre posúdenie právomoci mal byť rozhodný výlučne petit (napr. pre určovacie petity porov. uznesenia sp. zn. 1 KO 29/2017, 1 KO 48/2017, 1 KO 47/2017 a 1 KO 43/2017, resp. pre petit o zaplatenie peňažnej sumy 1 KO 12/2020), nemožno akceptovať. Robil by totiž rozhraničenie pôsobnosti civilných súdov a správnych súdov, ale v konečnom dôsledku aj právomoci súdov a iných orgánov verejnej moci závislým od ľubovôle žalobcu (navrhovateľa). Ten by si tak mohol voľbou vhodného žalobného petitu (napr. určovacieho alebo o zaplatenie peňažnej sumy) „vyberať“, kto o jeho práve alebo povinnosti rozhodne. To však odporuje zneniam § 3 a 4 CSP a § 2 a 6 SSP, ktoré túto právomoc vymedzujú na základe objektívnych charakteristík jednotlivých právnych vzťahov.

8. V prerokovanej veci sa žalobkyňa ako mestská časť žalovaného domáha vyplatenia časti podielu z danej z príjmov, ktoré žalovanému mestu vypláca štát. Podľa čl. 65 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sú obce (vrátane miest, porov. čl. 70 ústavy) ako samosprávne územné spoločenstvá občanov (korporácie) právnickými osobami, ktoré samostatne hospodária so svojím majetkom a so svojimi finančnými prostriedkami. Takými finančnými prostriedkami sú okrem iného aj podiely na daniach v správe štátu, ktoré sú na základe § 5 ods. 1 písm. f) a ods. 2 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov vlastnými príjmami rozpočtu obce; o ich použití rozhoduje obec samostatne. Túto povahu rozpočtových prostriedkov obce zdôraznil vo svojej judikatúre aj Ústavný súd Slovenskej republiky (napr. uznesenie sp. zn. II. ÚS 163/2019). Spôsob rozdeľovania výnosu dane z príjmov do rozpočtu obcí upravuje zákon č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy. Ustanovenia § 2 a 3 tohto zákona upravujú, aká časť výnosu a podľa akých kritérií sa delí. Podľa § 4 ods. 1 a 2 cit. zák. tento výnos poukazuje daňový úrad obciam vo svojom územnom obvode. Daňový úrad tak vo vzťahu k obciam vykonáva vrchnostenskú správu ako orgán verejnej správy podľa § 5 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe v znení neskorších predpisov. No len čo sa poukázaný výnos stane príjmom obce (a jej majetkom), rozhoduje o ňom obec samostatne, takže spor dvoch obcí o tento majetok by bol zásadne sporom dvoch rovnoprávných subjektov o svoje vlastné práva.

9. Žalobkyňa je však mestskou časťou žalovaného mesta Košíc. Podľa § 2 ods. 1 zákona SNR č. 401/1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov (zhodne s čl. 65 ods. 1 ústavy) je toto mesto právnickou osobou. Rovnako mestské časti sú podľa § 2 ods. 2 cit. zák. právnickými osobami, ktoré obdobne ako mesto za podmienok ustanovených zákonom a štatútom hospodária so zvereným a vlastným majetkom a zverenými a vlastnými príjmami. Podľa § 3 cit. zák. sa mesto člení na mestské časti, ktoré vytvára, zrušuje, zlučuje alebo rozdeľuje štatútom. Štatút podľa § 10 ods. 3 písm. a) cit. zák. schvaľuje mestské zastupiteľstvo a jeho obsahom je okrem iného úprava zásad delby samosprávnych pôsobností medzi mesto a mestské časti a finančné a rozpočtové vzťahy mesta a mestských častí [§ 18 ods. 1 písm. c), h) a i) cit. zák.]. Podľa § 10 ods. 3 písm. d) tohto zákona schvaľuje mestské zastupiteľstvo

rozpočet mesta a jeho zmeny, kým podľa § 14 ods. 3 písm. d) schvaľuje rozpočet mestskej časti miestne zastupiteľstvo (t. j. zastupiteľstvo mestskej časti, porov. § 14 ods. 1). Zákon č. 583/2004 Z. z. síce v § 1 ods. 2 ustanovuje, že jeho ustanovenia sa vzťahujú aj na mestské časti, ktoré sú samostatnými právnickými osobami (teda aj na mestské časti Košíc), v rovnakom rozsahu ako na obce; pri určovaní príjmov rozpočtu sa prihliada práve na podmienky vymedzené štatútom.

10. Štatút mesta Košice (v znení účinnom od 1. apríla 2023), schváleného mestským zastupiteľstvom v zmysle cit. § 10 ods. 3 písm. a) zákona č. 401/1990 Zb., v § 37 ods. 1 ustanovuje, že rozpočet mesta a rozpočet mestských častí vyjadruje ekonomickú samostatnosť mesta a jeho mestských častí a finančné vzťahy medzi mestom a mestskými časťami. Podľa § 38 písm. a) štatútu je príjmom rozpočtu mesta aj podiel na výnose dane z príjmov fyzických osôb, kým podľa § 40 písm. a) je príjmom mestskej časti podiel z výnosu dane z príjmov fyzických osôb v rozsahu schválenom rozpočtom mesta. Z citovaných ustanovení je teda zrejmé, že úprava rozdelenia výnosu z dane príjmov na mestské časti nie je obsiahnutá v zákone č. 401/1990 Zb., ale odkazuje na konkrétnu úpravu rozpočtom mesta. Táto úprava zodpovedá ustanoveniami zákona č. 564/2004 Z. z., ktorý - na rozdiel od § 1 ods. 2 zákona č. 583/2004 Z. z. - neustanovuje, že by sa za rozpočty obcí mali považovať aj rozpočty mestských častí, ktoré sú právnickými osobami. Inak povedané, rozdeľovanie výnosu dane z príjmov podľa zákona č. 564/2004 Z. z. sa týka len obcí (a miest) ako takých, nie aj mestských častí Košíc. Ak teda podľa cit. § 4 tohto zákona daňový úrad poukazuje výnosy jednotlivými obciam, znamená to, že tieto výnosy poukazuje žalovanému mestu, nie však jeho jednotlivým mestským časťam. Takto poukázané prostriedky sa teda stávajú príjmom rozpočtu mesta a jeho majetkom; príjmom rozpočtu mestskej časti sa stanú len vtedy a v rozsahu, ako to určí mestské zastupiteľstvo v štatúte (porov. aj cit. § 1 ods. 2 zákona č. 583/2004 Z. z.), resp. podľa jeho § 40 písm. a) v rozpočte mesta.

11. Zo všetkých citovaných ustanovení tak podľa kompetenčného senátu vyplýva, že vzťah medzi žalovaným mestom a jeho mestskou časťou nie je vzťahom dvoch rovnoprávných subjektov územnej samosprávy. Naopak, mesto ako územná samosprávna korporácia je zriaďovateľom mestskej časti ako nižšej územnej samosprávnej korporácie na svojom území. Mestská časť teda svoju samosprávu odvodzuje od samosprávy mesta. Mesto (mestské zastupiteľstvo) potom podľa citovaných ustanovení rozhoduje aj o tom, aká časť jeho príjmov a majetku spočívajúcich v podiele na výnose dane z príjmov, ktorý mu podľa § 4 zákona č. 564/2004 Z. z. poukázal príslušný daňový úrad, sa stane príjmom mestskej časti a za akých podmienok sa ním stane. O nadradenom postavení mesta vo vzťahu k mestskej časti v oblasti rozpočtového hospodárenia svedčí aj ustanovenie § 19d zákona č. 583/2004 Z. z., podľa ktorého sa na mestské časti, ktoré sú právnickými osobami, vzťahujú ustanovenia, ktoré upravujú monitorovací režim, ozdravný režim a konsolidáciu pohľadávok, no pôsobnosť, ktorú v tejto súvislosti voči obciam vykonáva Ministerstvo financií Slovenskej republiky, vykonávajú voči takýmto mestským časťam hlavné mesto Slovenskej republiky a mesto Košice.

12. Na základe uvedených úvah tak kompetenčný senát uzatvára, že právny vzťah medzi žalobkyňou ako mestskou časťou žalovaného mesta a týmto žalovaným mestom nie je súkromnoprávnym vzťahom dvoch rovnoprávných fyzických osôb. Naopak, žalované mesto Košice ako zriaďovateľ mestskej časti je voči nej v nadradenom postavení a pri rozdeľovaní výnosu z dane príjmu plní vo vzťahu k mestskej časti v podstate obdobné úlohy, aké plní daňový úrad podľa cit. § 4 zákona č. 564/2004 Z. z. pri rozdeľovaní a poukazovaní tohto výnosu jednotlivým obciam. Tak mesto, ako aj mestská časť sú pritom orgánmi verejnej správy v zmysle § 4 písm. b) SSP a ich finančné vzťahy sú tak vzťahmi dvoch orgánov verejnej správy, z ktorých jeden je tomu druhému nadriadený a rozhoduje o ňom. Spor z tohto vzťahu tak nie je súkromnoprávnym sporom a na jeho prejednanie a rozhodnutie nie je daná právomoc súdu v zmysle v civilnom sporovom konaní podľa § 3 CSP. Pretože ani osobitný zákon nezveruje právomoc rozhodovať tieto spory súdom v civilnom sporovom konaní, nemožno ich právomoc založiť ani podľa § 4 CSP. Naopak, pretože žalované mesto Košice pri rozdeľovaní výnosu z dane z príjmov vo vzťahu k svojim mestským časťam koná ako nadriadený orgán verejnej správy v rámci verejnej správy, ochranu právam a právom chráneným záujmom proti jeho postupu vo všeobecnosti poskytujú správne súdy podľa § 2 a § 6 SSP. Bude však úlohou žalobkyne, aby svoju žalobu upravila zodpovedajúco niektorému žalobnému typu podľa Správneho súdneho poriadku. Úlohou správneho súdu zasa bude posúdiť, či žalobkyni môže svedčať aktívna legitímácia pre ňou zvolený typ správnej žaloby (porov. k žalobe proti uzneseniu mestského zastupiteľstva napr. uznesenie kompetenčného senátu sp. zn. 1 KO 28/2018).

IV.

Záver

13. Zo všetkých uvedených dôvodov tak kompetenčný senát dospel k záveru, že Správny súd v Košiciach neopodstatnene vyslovil nesúhlas s tým, že mu Mestský súd Košice postúpil prerokúvanú vec. Preto podľa § 18 ods. 4 SSP vyslovil, že na prejednanie veci je daná právomoc správnych súdov.

14. Podľa § 18 ods. 4 SSP sú súdy týmto rozhodnutím viazané, čo znamená, že sú v ďalšom konaní v prerokúvanej veci povinné vychádzať z právneho názoru, že jej prejednanie patrí do právomoci správnych súdov. Preto nemôžu žiadne svoje rozhodnutie založiť na opačnom právnom názore, teda že by táto vec do právomoci správnych súdov nepatrila.

15. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 8 : 0 (jednomyseľne)

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.